

Základní škola a Mateřská škola Doudleby nad Orlicí

Školní vzdělávací program:

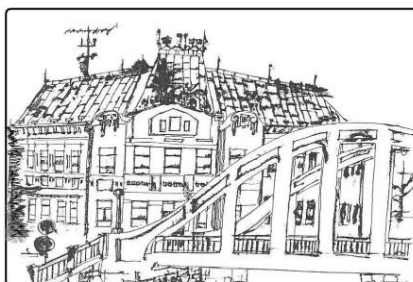
MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

„CÍLEM PRIMÁRNÍ PREVENCE JE ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI DĚTÍ A
MLÁDEŽE VŮČI SOCIÁLNĚ- NEŽÁDOUCÍM JEVŮM. PŘEDEVŠÍM
VÉST DĚTI KE SPRÁVNÝM POSTOJŮM VŮČI ZÁTĚŽÍM A
PROBLÉMŮM.“

ZÁŘÍ 2023

ZPRACOVALA: Mgr. Ivana Macháčová

SCHVÁLIL: Mgr., Bc. František Klapal, ředitel školy

Obsah:

Úvod:	3
1.1. Charakteristika školy	3
1.2. Podklady v legislativě	3
2. Vlastní MPP	4
• Cíle našeho MPP	4
• Metody práce	6
• Zařazení MPP do jednotlivých předmětů	6
• Školní a mimoškolní aktivity	9
• Vzdělávání pedagogických pracovníků	11
• Spolupráce s rodiči, místními spolky a organizacemi	11
• Spolupráce s odbornými institucemi	12
• Používané materiály	13
3. Závěr	14

1. Úvod:

Rizikové chování patří mezi způsoby chování společensky nepřijatelné, které v celé své šíři značně ohrožují především mládež v kritičtějších obdobích – tj. v období puberty a dospívání, ale obecněji jsou rizikem, které negativně ovlivňuje základní hodnoty jedince, rodiny i celé společnosti.

Mezi tyto jevy patří:

- užívání návykových látek (od zdánlivě nevinného kouření, přes alkoholické nápoje, drogy až po zneužívání léků)
- šikana
- závislost na virtuálních drogách (počítačové hry, televize a video)
- patologické hráčství (gambling)
- vandalismus a jiné formy násilného chování
- kriminalita a delikvence
- intolerance, rasismus a xenofobie

V současné době se zdá, že nejenže počet těchto jevů narůstá, ale dostává se stále k nižším a nižším věkovým kategoriím. Je naprosto nezbytné, aby se společnost pokusila těmto jevům nejen bránit, ale co nejvíce zamezit. Významnou úlohu zde hraje široká a řádná informovanost veřejnosti, která nutně musí začít již od útlého věku dětí a mládeže. Nezastupitelné místo zde mají i základní školy.

1.1. Charakteristika školy

Základní škola Doudleby nad Orlicí leží v podhůří Orlických hor v okrese Rychnov nad Kněžnou, který náleží Královéhradeckému kraji. 1. – 9. ročník navštěvuje 233 žáků. Každý ročník má jednu třídu s průměrnou naplněností 23 žáků. Převážná většina žáků školy je z Doudleb nad Orlicí a 22 % jsou žáci dojíždějící z okolních obcí. V třípatrové budově je 13 tříd pro jednotlivé ročníky, multimediální učebny, počítačová učebna, jazyková učebna. Tělocvična je plně využívána hodinami tělesné výchovy i mnohými sportovními organizacemi.

1.2. Podklady v legislativě

Minimálně preventivní program je zpracován na základě zákona č. 561/2004 Sb., Školského zákona a příslušných prováděcích předpisů (zejména vyhlášky č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami); zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů; zákona č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů; zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami; Listiny základních práv a svobod; Úmluvy o právech dítěte a dalších zákonných předpisů ČR.

2. Vlastní MPP

2.1. Cíle našeho MPP

Na naší škole vznikl preventivní tým. Jeho členy jsou František Klapal – ředitel školy, Lenka Jenišťová – zástupkyně ředitele, Ivana Macháčová – školní metodik prevence, Petra Sedláčková – výchovná poradkyně. Velice úzce spolupracuje ten tým se speciálním pedagogem Mgr. Kristýnou Rykrovou a školním psychologem Mgr. Ecaterinou Zaporojan.

Cílem školy je i nadále primární prevence a posilování odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. K tomu je zapotřebí soustavně a dlouhodobě zapojovat všechny pedagogické pracovníky i ostatní zaměstnance školy a ve zvýšené míře žáky zejména vyšších ročníků. Za základ považujeme informovanost žáků v hodinách jednotlivých výchovně-vzdělávacích předmětů vycházejících z jednotlivých témat zpracovaných do tematických plánů. Důraz je položen na práci všech třídních učitelů, kteří mohou výraznou měrou ovlivňovat své žáky, jejich postoj, chování ke školnímu majetku, toleranci, spolupráci a vzájemné úctě, to vše na neformální bázi při komunikaci se žáky. Jsme si vědomi, že významnými pomocníky v plnění našich cílů jsou samotní žáci. Budeme se snažit vést žáky k vhodnému využívání volného času. Žáci mají k dispozici nástěnku, kde najdou potřebné informace.

Za priority naše škola považuje ve všech devíti ročnících:

- **zabránit záškoláctví**
 - důslednou kontrolou žáků a dodržováním pravidel pro způsob omlouvání daných školním řádem
 - užší spoluprací s rodinou
 - ve spolupráci s dětskými lékaři
 - spoluprací se sociálním odborem MÚ v Kostelci n. O.
- **prevence kouření a požívání omamných látek a drog**
 - soustavným a opakovaným poukazováním na skryté nebezpečí, které s sebou přinášejí (v hodinách, nástěnky)
 - besedy a vzdělávací akce
- **udržet a upevňovat přátelské vztahy mezi žáky, bez projevů rasismu a xenofobie, zamezovat šikaně**
 - práce s problematickými jedinci, skupinou žáků či celými třídními kolektivy
 - spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Rychnově nad Kněžnou a v Ústí nad Orlicí

- vychovávat žáky k tomu, aby si vážili svého i majetku ostatních a zabránit tak ničení soukromých a školních věcí
- **prevence školní neúspěšnosti:**
 - učitelé průběžně mapují potenciálně neúspěšné žáky, v případě potřeby konzultují se školním speciálním pedagogem
 - školní speciální pedagog realizuje depistáže ve třídách, v případě potřeby provádí diagnostiku SPU se souhlasem zákonného zástupce, závěry jsou konzultovány s vyučujícími a zákonnými zástupci
 - následně jsou navržena podpůrná opatření 1. stupně
 - v případě, že nepostačují opatření 1. stupně, je doporučeno zákonnému zástupci si vyjednat vyšetření v PPP

Cílem MPP na naší škole je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a k rozvoji osobnosti, k získávání dovedností a návyků v oblasti komunikace, tolerance, důvěry, vzájemné úcty a sebeúcty, vytváření bezpečného prostředí a dobrých vztahů s rodiči. Snažíme se ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Po pěti letech by děti měly umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

Žáci by před opuštěním ZŠ měli znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organizmus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti

2.2. Metody práce

V rámci výuky budou kromě tradičních metod práce využívány také další metody, které se osvědčily. Výchova ke zdravému životnímu stylu bude probíhat mezipředmětově.

Používané metody práce:

- Výklad - informace
- Samostatná práce – výtvarné práce, koláže, slohové práce, referáty, projekty
- Besedy – pozvání odborníci, diskuze
- Sociální hry, komunikační hry, hraní rolí, obhajoba názoru, trénování způsobů odmítání drogy
- Párová, skupinová práce ve třídě
- Skupinové práce napříč třídami – projekty, sportovní hry

2.3. Zařazení MPP do jednotlivých tříd a předmětů

I. Stupeň

Třída	Předmět	Téma	Měsíc
1.	Čj sloh	Jsem školák- třída o přestávce Formy vhodného chování Život v rodině Člověk a zdraví – osobní hygiena Člověk a příroda	Září Říjen Listopad Únor Červen
2.	Čj čtení	<u>Romové a jejich odlišná kultura</u> Rozpoznání domácího násilí	Listopad
3.	Prvouka Čj čtení	Domov Pečujeme o své zdraví Rasismus, šikana	Říjen Červen Listopad
4.	Člověk a jeho svět – vlastivěda Čj čtení Čj sloh ČJS – Dopravní Výchova Informatika	ČR – vláda, parlament, zákony, dětská práva Hraniční přechody, otevřené hranice v EU, rasismus O bezohledném slonovi /bezohlední lidé/ příslloví a rčení Rozhovor, omluva Chování cyklisty, pravidla silničního provozu, první pomoc Kyberbezpečnost, ochranné prvky PC	Září Říjen Říjen Leden Duben
5.	ČJS – Př Rv Př – VI Informatika	Lidské tělo, zdraví člověka, vztah k životnímu prostředí /vandalismus/ Stravování, příprava jídelního stolu /poruchy příjmu potravy/ Chování mezi lidmi, ekologie Kyberšikana	Březen Duben Prosinec Květen Duben

II. stupeň

Předmět	Třída	TÉMA	Měsíc
Výchova ke zdraví	6.	Komunikace v rodině Mezigenerační konflikty Rozvoj kladných partnerských vztahů Zdravá výživa, pohybové aktivity Prevence zneužívání návykových látek	Listopad Prosinec Únor Květen
	7.	Zásady zodpovědného sexuálního chování Metody antikoncepce Tělesná a duševní hygiena Výživa a zdraví, pohyb a zdraví Závislost na návykových látkách Sexuální kriminalita Centra odborné pomoci, linky důvěry	Říjen Listopad Únor Březen - červen
Anglický jazyk	6.	Volný čas, denní program, rodina Zdravé x nezdravé jídlo	Průběžně
	7.	Volný čas, denní program Katastrofy, ekologie, ohrožení zvířat Pocity	Průběžně
	8.	Charita, ekologie	Průběžně
	9.		

		Společnost, kriminalita, ekologie	Průběžně
Výchova k občanství	6.	Naše škola – sestavení pravidel chování Režim dne Zloději času Hodnotový žebříček Národnostní menšiny, rasismus, xenofobie, extremismus Vliv rodičů, vrstevníků, školy a médií na jedince	Září Říjen Listopad Prosinec Červen
	7.	Základní pravidla společenského chování Vandalství Desatero zacházení s majetkem Aktivní a pasivní zábava Zákon o rodině Manipulativní vliv náboženských sekt Šikana, komunikace Výchova k demokracii Nebezpečné náboženské společnosti, hnutí a sekty	Září Listopad Březen Duben Červen
	8.	Člověk a dospívání Hledání nového naplnění života Asertivní jednání, promiskuita, sexualita Náhražky smyslu života, volba povolání Asertivní chování Právo a morálka	Září Říjen Listopad Prosinec Leden Únor - březen
	9.	Spolupráce lidí Listina základních práv a svobod Sociální péče a sociální politika st Trestní, občanský a obchodní zákoník	Září Říjen Květen Červen

Chemie	9.	Uhlovodíky Deriváty uhlovodíků Chemie a společnost	Leden Březen Květen
Přírodopis	6. 8.	Houby Biologie člověka – soustavy Návykové látky, AIDS	Červen Leden -březen
Matematika	8.	Výrazy – slovní úlohy Rovnice – slovní úlohy	Březen Duben
Německý jazyk	9. 8.	Denní program Rodina Volný čas, koníčky	Leden Září Listopad
Informatika	6. – 9.	Patologické hráčství Nebezpečí z internetu Závislostní chování Sociální sítě Počítačová kriminalita Závislostní chování Sociální sítě	Průběžně
Dějepis	6. – 9.	Rasismus, xenofobie, zneužívání drog	Průběžně
Zeměpis	7.	Afrika – obyvatelstvo, sídla	Duben
	7.	Amerika – obyvatelstvo, USA Asie, Blízký východ, jižní Asie	Listopad Únor, březen
	8.	Česká republika – vývoj Evropa - obyvatelstvo	Únor
	9.	Politický zeměpis – ohniska neklidu v současném světě Obyvatelstvo – lidské rasy, náboženství ve světě	Květen
Český jazyk a literatura	6. – 9.	Slohové úvahy na téma šikana, alkohol, partnerství, ... Radek John, Karel Poláček, Karel Čapek	Průběžně

2.4. Údaje o aktivitách a prezentaci školy na veřejnosti

Akce školy ve školním roce 2023/2024:

- Září 2023:** 6. tř., seznamovací pobyt - okolí školy, výlet do Kostelce n.O.
Videoprojekce – Kambodža
Den pro vás – volba povolání, Hradec Králové – 9. třída
Den s Andersenem – spolupráce s knihovnou
Atletické závody
Dobrošov – návštěva pevnosti – 8. B třída
Pěšky do školy – projektový den
- Říjen 2023:** . Návštěva Úřadu práce RK – 8. třída
Dopravní soutěž – 5. třída
Turnaj ve florbalu – 5. – 9. třída
Návštěvy Senátu ČR – beseda se senátorem Janem Grulichem
9. třída
- Listopad 2023:** Martinské skákání
Vánoční dílny, slavnostní rozsvícení vánočního stromu
Školní turnaj 8. a 9. třídy v badmintonu
- Únor 2024:** Přehazovaná dívky - 6., 7. třída
Lyžařský výcvik – 7. třída
Kurz běžeckého lyžování – 8., 9. třída - výběr
- Březen 2024:** Vybíjená – 6. třída
Přehazovaná dívky: 8. – 9. třída
- Květen 2024:** Výběr žáků ZŠ, trénink na dopravním hřišti
Turnaj v minifotbalu - McDonald's Cup- žáci 1. stupně
Dopravní soutěž – 4. – 9. třída
Kam po základce SŠOG HK – 8. třída
Terezín – exkurze žáků 8. a 9. třídy
- Červen 2024:** Návštěva Úřadu práce - kariérové poradenství
Den bezpečnostních a záchranných složek IZS

Turistický kurz – Sněžka, 6. třída
Cyklistický kurz – Stříbrný rybník, 8. třída
Vodácký kurz – Divoká Orlice, 9. třída
Slavnostní vyřazení žáků 9. tř.

Akce školní družiny:

Školní družina pod vedením Dany Petrové se ve velké míře již několik let podílí na spolupráci školy s rodiči a p. vychovatelka připravuje mnoho pěkných akcí. Pravidelně každý měsíc docházejí do místní knihovny na Počteníčko, které pro družinu zajišťuje p. Hájková nebo p. Štarková. Každoročně v dubnu se koná Noc s Adersenem převážně pro žáky 1. stupně.

Žákům školy jsou v letošním školním roce nabídnuty nepovinné předměty:

- Paličkování – B. Drtinová
- Keramika – E. Hořčíčková
Florbal – H. Handlová
- Zdravověda – L. Jenišťová
- Sboreček – K. Čížinská

2.5. Vzdělávání pedagogických pracovníků

Všichni pedagogičtí pracovníci se pravidelně účastní vzdělávání v oblastech pro ně potřebných v předmětech, které vyučují. Vzdělávací akce jsou vždy plánovány na jedno pololetí dle nabídky a po konzultaci s vedením školy. Kromě tohoto vzdělání jezdí učitelé na akce, které se týkají problémů tříd a určitých žáků.

2.6. Spolupráce s rodiči, místními spolky a organizacemi

Naší snahou je zapojení rodičů do života a chodu školy. Zveme rodiče na akce pořádané školou. Rodiče jsou osloveni při pořádání projektových dnů. Informujeme rodiče o dění ve škole na třídních schůzkách, v konzultačních hodinách, v ŽK, na internetových stránkách školy apod. Zajišťujeme rodičům přístup k základním materiálům. Na škole pracuje školská rada, kde jsou tři zástupci z řad rodičů.

Spolupráce s místními organizacemi a spolky:

Naše škola je členem ČASPV /Česká asociace sportu pro všechny/ . Žáci se pravidelně a s pěknými výsledky zúčastňují následujících sportovních aktivit:

- Únor, březen zimní pětiboj – školní, okresní a krajské kolo

- Květen atletický čtyřboj – okresní a krajské kolo
- Září, říjen přehazovaná
- Listopad Martinské skákání
- Průběžně Sazka olympijský víceboj

Mnoho dětí školy je zapojeno v následujících organizacích:

TJ Velešov Doudleby nad Orlicí /kopaná/, Sokol /cvičení, odbíjená/, SDH,

V našem městě se nenachází dům dětí a mládeže, ale žáci mají možnost navštěvovat některý z mnoha nabízených kroužků v DDM v Kostelci nad Orlicí, Vamberku a Rychnově nad Kněžnou.

Naše škola dále spolupracuje s Místní akční skupinou MAS NAD ORLICÍ, díky které mohli žáci čerpat finanční prostředky na některé školní akce rámci Královéhradeckého kraje

Spolupráce s odbornými institucemi

- Ecaterina Zaporojan – školní psycholožka
- Kristýna Rykrová – speciální pedagog
- MUDr. Zdeněk Abel – časté absence omlouvané ze zdravotních důvodů
- Pracovnice IPS ÚP Rychnov nad Kněžnou Mgr. Eva Buňatová – profiorientace
- Pracovnice PPP Rychnov nad Kněžnou – vyšetření žáků s problémovým chováním, potvrzení LMD, školní zralosti
- PPP – p. Ženatová, 494 535 476, ppprychnov@seznam.cz
- Protidrogový preventista – p. Serbousková
- Podorlická autoškola J. Myšák – dopravní výchova a soutěže
- Policie ČR – Kostelec nad Orlicí
- DDM v Kostelci nad Orlicí 494 323 783
- DDM ve Vamberku 494 541 545
- DDM v Rychnově nad Kněžnou 494 535 680
- MÚ Kostelec nad Orlicí – Odbor soc. věcí, 494 337 210
- Sociální prevence Jaroslava Popiolková Di S 494 337 212
- jpopiolkova@muko.cz
- OSPOD Rychnov nad Kněžnou – Bc. Dominika Flídrová
- dominika.flidrova@rychnov-city.cz
- Policie České republiky Okresní ředitelství Rychnov nad Kněžnou
Zborovská 1360, 516 11 Rychnov nad Kněžnou
Telefon: 974 536 111
E-mail: rk.kr.sekr@mvcr.cz
Preventivně informační skupina
stržm. Mgr. Alena Kacálková-Chvojková tel.: 974 536 208- tisk
nprap. Vlasta Lepková tel.: 974 536 207 - prevence

Fax: 974 536 108

E-mail: rk.kr.pis@mvcv.cz

<http://www.policie.cz/or-rychnov-nad-kneznou.aspx>

- Linka bezpečí 800 155 555

2.8. Používané materiály

- Svět drog
- Příliš drahá jízda
- Drogy a AIDS
- Kdopak by se sexu bál
- Vyber si zdraví
- Opravdu víte všechno o AIDS?
- Láska je láska
- Řekni drogám „NE“
- Drogová závislost
- Opravdu víme všechno o AIDS?
- Prevence obchodu se ženami
- Člověk mezi lidmi
- Základy 1. pomoci
- Příběhy bezpráví – projekt Jeden svět na školách
- Nechte mě být
- Čas proměn
- Tváří v tvář AIDS
- Prevence
- Učitelské noviny

3. Závěr

Tento preventivní program je základem pro naši práci ve škole v oblasti rizikového chování v tomto školním roce. Vychází ze současných problémů, které se ve škole vyskytují. Velkým problémem jsou vzájemné vztahy mezi žáky především na 2. stupni, ničení školního i svého majetku, kouření a lhaní i u žáků 1. stupně. Za velmi závažné považujeme nárůst agresivity a projevů vandalismu mezi dětmi. Naše škola se rovněž zaměřuje na spolupráci starších žáků s mladšími například při sportovních akcích. Naším cílem je také kladení důrazu na nutnost spolupráce rodičů se školou a to hlavně u sociálně slabých rodin.

Velkou výhodou spatřuji ve vstřícnosti mezi vedením školy a ostatními učiteli a učiteli navzájem, v ochotě všech pedagogických pracovníků podílet se na řešení rizikového chování.

